

Ганна Атрошчанка

Родныя мясціны

ВЕРШЫ

ЮНАЦКІЯ ГАДЫ

І я была прыгожай!
 А ты думаеш — не?
 Зялёнаю бярозай
 Віднелася ў акне.
 І стан мой быў што трэба,
 І спеў дзівіў людзей.
 Ляцела песня ў неба,
 Нібыта салавей.
 І зіхацелі вочкі,
 Як тыя васількі.
 А бровачкі-сярпчкі
 Зачараваць маглі.
 І хлопцы закахана
 Глядзелі доўга ўслед,
 І вершы апантана
 Чытаў калісь сусед.
 ...Як хутка праяцелі
 Юнацкія гады!
 І адзвінелі трэлі
 Ля сэрца назаўжды...

* * *

Свяціла сонейка, вітала
 Вясёлай песняй жаўрука.
 І промні тонкія кідала
 На красачкі ля раўчука.
 І шамацелі ціха травы,
 Смяяўся вецер з вышыні.
 А новы дзень — такі рухавы
 Скакаў на казачным кані.

ПРЫЗНАННЕ

Я вас кахаю,
 толькі вы —
 Ужо даўно жанаты...
 І кветкі шчасця адцвілі,
 Дык хто ж тут вінаваты?
 Вы нарадзіліся раней,
 Дарогі — не сышліся...

Дый патаемны боль мілей,
Чым яркая афіша!

ПАЭТКА

Я працую дацямна,
За сталом — зусім адна.
Белы аркуш, самапіска...
Ужо поўнач вельмі блізка.
Рыфму ціхенька лаўлю
І журботна так кажу:
— Дзе ж лірычныя радочки,
Каб збіраць вас, як грыбочкі?

ЦЮЛЬПАНЫ

Зноў у цёткі Ганны
Кветкі расцвілі,
Майскія цюльпаны
Радасць прыняслі.
Таньчыць у садочку
Пчолак карагод,
Звонкім ручаёчкам
Будзе іх палёт.
Дзіўныя цюльпаны —
Нават не злічыць!
І лясной палянай
Агарод гарыць.
Кветачкі цюльпаны
Дорыць мне сусед,
Нібы апантаны
Паглядае ўслед...

* * *

Чаму жанчын хвалююць мроі,
Не пакідаюць у спакоі?
Чаму вясною ім здаецца,
Каханне ластаўкай віецца.
І так бывае толькі ў маі,
Калі прырода ажывае,
Калі ў садочках вішні, слівы
Квітнеюць ранкам на ўсю сілу...

НЕ ПЫТАЙ!

Ты не пытай, чаму знікае
Каханне з сэрца і вачэй?
Чаму душа мая спявае,
Калі няма жывых надзей.

Хай восень жнівень спавівае,
Запаліць свечку ў журбе.

Хай сэрца смутак забывае,
Нясе ўсмешку да цябе.

Шукаю забыццё ў спакоі,
Няма шчаслівай больш пары...
Навошта ж наспанне і мроі,
Калі ўжо восень на двары?

ПАЖАДАННЕ

Я вам жадаць сягоння мушу,
Каб не замерзлі ў маразы,
Каб пацяплелі вашы душы,
Шчаслівымі былі заўжды!

Каб новы дзень прынёс у хаты:

Надзею, радасць і любоў.

Каб дабрыней быў край багаты,

Квітнеў, як ружачка, вясной.

Каб былі рады снегу, сонцу,

Прымалі час такім, як ёсць.

Мы на зямельцы — не бясконца.

І кожны з нас тут — толькі госць...

РАССТАННЕ

Прыносіць самоту расстанне.

І горкі палын на губах...

Блукаем з табою да рання,

Нясём сваё шчасце ў вачах.

Вунь штосьці пляткарыць суседка,

Ківае нам пальцам услед.

Ды толькі — сумленне ёй сведка!

Кахаць жа ніколі не грэх.

На свеце ёсць добрая сіла,

Якая яднае навек.

Я Бога ў малітвах прасіла,
 Каб мудрасць набыў чалавек.
 Да чыстага — бруд не прыстане!
 Няхай злосць пакіне Зямлю,
 Няхай жа цяплейшым свет стане!
 Сагрэе сцяжынку маю...

* * *

Масква. Вакзал. Твой пацалунэк...
 П'янем, нібы ад віна.
 Расстанне хутка. І ад думак
 Ляціць у бездань галава.
 Бывай, каханы! Няхай будзе
 Між намі — толькі чысціня!
 Нас разлучаюць злыя людзі...
 Чужая стану табе я!

ЗАЛЯЦАННЕ

— Дзе жыве гэта Расіта? —
 Думаў стары дзед. —
 У яе сукенка-сіта...
 Бачна ўсё як след.
 Ах, Расіта, ах, Расіта!
 Дзе ты, дзеўка, дзе?
 Калдыбае дзед праз жыта
 З кветкамі ў руцэ.
 Ён Расіту даганяе,
 Мямліць на хаду.
 Дзеўка бёдрамі віляе...
 Дразніць бараду.
 У старога ныюць пяты,
 Быць таму ці не?
 Бо даўно ўжо нежанаты —
 Бабылём жыве!
 Толькі гэтую дзяўчыну
 Яму абдымаць...
 Толькі дзе знайсці прычыну,
 Каб зачараваць?
 — Стой, Расіта, мая душака! —
 Закрываў, як змог. —
 Не ляці ты, нібы птушка,
 Ужо пуп прамок.

Стань у хаце гаспадыняй,
 Жонкай назаву!
 Будзь адзінаю жанчынай,
 Бо табой живу.
 Дзеўка здзіўлена зірнула...
 Во «дае» стары!
 Слоў такіх яна — не чула...
 У сваім двары.
 Што плявузгаеш такое,
 Шлындаеш штодзень?
 Цягне ўжо на маладое...
 Ах ты, стары пень!
 Дзед пачухаў каля вуха,
 Ружавеў, як рак!
 Бо з надзеямі тут — глуха...
 Ён жа — не юнак!
 Будзе сватацца да Мусі...
 Баба — на ўсе сто!
 Стукне стары сёння, мусіць,
 Да яе ў акно.

ПРЫСУД

Красуня! — ёй казалі ўслед.
 — Змяя! — шыпеў старэнькі дзед. —
 — Такую — шчасце не міне,
 Чужога мужа адаб'е!

ВЯСКОВЫЯ МАТЫВЫ

Вясна. І дзіўны ранак
 расправіў зноў крыло.
 Я выбегу на ганак,
 зірну ў тваё акно.
 А ты краёк фіранкі
 ціхенька адхінеш,
 І да суседкі Ганкі,
 свой позірк прыкуеш.
 А сонейка шчасліва
 купаецца ў расе,
 і кожны дзень, бы дзіва,
 падораны табе!

* * *

І ў старасці, садзі сады!
 Няхай парадуюць яны
 Вандроўніка спякотным днём,
 Бо што пасеем, то пажнём...

* * *

Не журыся пра нястачу:
 Весялейшы стане дом!
 А спадарыню — удачу
 Не аб'едзеш і канём.

* * *

Жыццё — гэта толькі імгненне,
 Віруюць там слёзы, натхненне.
 Калі ў чалавека ёсць мэта,
 У кветках купаецца лета.

ЖАНИХ

— Ты чаго гэта, Піліп,
 Да дзвярэй маіх прыліп?
 Я не маю многа грошай,
 А ў кішэні — толькі вошы.
 Можа, сватацца прыйшоў?
 Дык кажу табе я зноў:
 Каб быў добры чалавек,
 Пражыла б з табой свой век.
 Здэцца, ёсць у цябе дзеўка:
 Гэта — руская гарэлка!
 І не трэба варажыць,
 Толькі з ёй ты будзеш жыць!
 Вось учора зноўку ўранні
 Цябе бачылі ля Ганны.
 Начаваў, кажуць, пад плотам,
 Ды забыўся на работу.
 Вось такая твая справа,
 Бо па вёсцы — ходзіць «слава»...
 Што Піліпка-выпівака,
 Знае кожная сабака.
 Так што, хлопец, вымятайся,
 На парог мой не вяртайся!

Табе раю, кавалер,
Зашпілі рот, як каўнер...

ЧЭРВЕНЬ

Прыходзіць зноўку лета
Ва ўсёй сваёй красе.
Ды толькі фея гэта
Цяпло нам не нясе.
Вунь дожджычак іграва
Пацалаваў мурог.
І чэрвень, як на дзіва,
Зірне на мой парог.

БОЛЬ

Твае, мілы, пацалункі,
Быццам горкае віно...
І ляцяць здагадкі-думкі,
Што каханне адцвіло.
Што ты гэтую... другую
Стаў таксама цалаваць!
Толькі я ўжо не бядкую,
Бо былое — не дагнаць!

ЖАНОЧАЯ ВОСЕНЬ

О, як не хочацца мірыцца
з тым часам,
калі белы снег,
Ля галавы будзе кружыцца,
Пакіне свой
адметны след...

ДЫЯЛОГ

Давай прысядзем да стала
З табою, мой каханы.
Відаць, прыйшла тая пара!
Наш дыялог — жаданы...
Я запытаюся ў цябе:
— Што гэта зноў з табою?

Чаму пярсцёнак на руцэ
 Не даў табе спакою?
 Чаму ваўком услед глядзіш?
 Пануры, вінаваты...
 І тоішся, бы тая мыш,
 Ты ж чалавек жанаты!
 Каханне згасла. Дык жыві
 З другою будзь шчаслівы,
 Прашу — за мною не хадзі!
 Бо ты даўно нямілы...

* * *

Пакуль жыву — усё спадзяюся
 на лепшае жыццё.
 Пакуль жыву — тварыць імкнуся
 вакол сябе дабро.

* * *

У кожнага — свая дарога...
 Такое нашае жыццё.
 І клопатаў сустрэнем многа,
 Дзе будуць ружы і асцё.

ДОЛЯ

Мая доля —
 гэта поле,
 З васількамі ў жыце.
 Мая доля —
 гэта воля!
 Так усім кажыце...

СУМ

Самота фарбуе нам скроні,
 А гэта ўжо восеньскі знак...
 Гады, як імклівыя коні,
 Назад не вярнуць іх ніяк.

НЯХАЙ...

Няхай цвітуць гадочкі,
 Як тыя васількі.

Няхай смяюцца вочкі
Ад радасці заўжды!

НАВОШТА?

Навошта прыходзіць каханне,
Прыносіць пакуты і слёзы?
Навошта гучыць сярод рання
Бусліная песня з бярозы?
Навошта цябе цалавала,
Казала: «Мой мілы, адзіны...»
Я проста цябе шкадавала,
Ішла супраць ветру і плыні.

* * *

Дзе тонка,
там і рвецца!
Але чаму здаецца,
па свету ты блукаеш
І ўсё мяне шукаеш...

* * *

Калі хтосьці пажадае,
Каб ты зведала бяду...
Чалавек гэты не знае,
Што гатуе Бог яму!

* * *

Калі лепшая сяброўка
Пасмяецца над табой,
Хай разумная галоўка
Будзе дружная з душой.

* * *

Не шукаю з табою сустрэчу,
Дый расстанні не буду лічыць.
Дык чаму ж тады кожны вечар
Да цябе маё сэрца ляціць?

* * *

Гавары мне пра каханне,
Пра сваю любоў!

Толькі гэтае прызнанне—
Музыка без слоў...

РАДЫКУЛІТ

Енчыць мой сусед Піліп —
Падхапіў радыкуліт.
Ён сагнуў яго ў крук,
Ну, цяпер усё, каюк!
Стаў сусед, як стары дзед,
Не глядзіць на белы свет.
Хлопец стогне і раве,
Бы бугай той у хляве.
Калдыбае да аптэкі:
— Тэрмінова дайце лекі!
У мяне — спіна баліць,
А так хочацца шчэ жыць.
Дайце мазі, шкіпінару,
Ды што-небудзь для навару...
Можа, ёсць дэнатурат?
Вельмі буду яму рад.
А мо выпіць рускай чарку?
Дык жа жонка дасць па карку!...
Што рабіць, каб грэла кроў,
Каб здаровым стаў я зноў?

ЖЫЦЦЁ

Спяшаемся кудысьці ўсе —
У краму, на работу...
А час бяжыць,
а час ідзе!
Прыносіць нам турботы.
Мільгаюць дні,
як на табло,
Жыццё здаецца раем.
Мы — быццам робаты даўно!
Фальшыва ролю граем...

РАЗМОВА

Пры чым тут раўнасць, мілы?
Спусціся на Зямлю!

Калі пакінуць сілы —
 Не будзе і агню.
 Няма нічога вечнага...
 Вось тут такі сакрэт.
 Ад слоўка бессардэчнага
 Шчыміць балючы след.
 І рэчанька спакойная
 Размые берагі,
 А птушка, хоць і вольная,
 Ды дом ёй — дарагі!

ЛЕТА

Чэрвень, ліпень, жнівень...
 Кветкі і цяпло!
 Зелянеюць нівы
 І кіпіць жыццё.
 А птушыны гоман
 Лашчыць чуйны слых.
 Да драбніц знаёмы
 Сэрцу кожны штрых.
 Сонейка, бы човен
 Залаты плыве.
 Радасцей свет повен,
 Бо тут Бог жыве...

РАНАК

Цёплы ранак прынясе
 водар красак, канюшыны.
 Той, хто рана ўстае,
 будзе слухаць хор птушыны.
 І няхай ліюцца гукі,
 узлятаюць да нябёс.
 І праславяць тыя рукі,
 што будуць сабе лёс.

* * *

Ты не дзівіся казкай,
 А ў сэрца зазірні!
 Бо пад прыгожай маскай
 Схаваліся іклы.

ЖУРБА

Не сустрэцца нам ніколі!
 Ні на вуліцы, ні ў полі.
 Не дзівіцца на прасторы.
 Не лічыць у небе зоры.
 Хто ж тады з нас вінаваты,
 Што чужымі сталі хаты?
 Што даўно мы ўжо не тыя,
 Толькі сэрцам — маладыя!

* * *

За вокнамі — сумуе восень,
 Марзянку дожджык выбівае.
 І плачуць шэрыя нябёсы,
 Цяпло зямельку пакідае.
 Плывуць вячэрнія туманы,
 Вяшчуюць холад яны зноў.
 У жоўты колер клён убраны,
 Нібы разлічліца — любоў...

РЭЎНАСЦЬ

Раўнуеш ты...
 Я знаю гэта!
 Твае лісты —
 Вясна без лета.
 Зірну на іх,
 Як у люстэрка.
 Ад слоў такіх
 Сумуе сэрца...

РОЗДУМ

Хвалілася Параска:
 — Жыццё сягоння казка!
 На гомельскім базары
 Ёсць многія тавары.
 Да прыкладу, бананы.
 Здалёк сюды прысланы,
 А скураныя курткі
 Для нас пашылі туркі.

І боты, і ласіны
 З чужой «прыйшлі» краіны...
 Калі ў кішэні грошы—
 Гандляр заўжды харошы.
 Замежныя даляры
 Урэзаліся ў мары...
 Ды толькі ў гэтым «росце»
 Сваё згублілі штосьці!

* * *

Не шукаю я спакою...
 Дый адным днём не живу!
 І слязіначку з журбою
 З верным сябрам падзялю.
 Хай няма ў мяне багацця....
 І не ў гэтым тут сакрэт.
 На зямлі быць — гэта шчасце,
 Каб любіць жыццё і свет!.

ВЕРШЫ ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ

* * *

Мама варыць сёння кашу,
 Частаваць ёй трэба Машу,
 Янку, Вовіка, Антося
 І сабачку, і ката.
 Каб жыццё ў хаце вялося,
 Трэба есці ўсё да дна!

* * *

Запытала цётка Надзя:
 — Колькі яблыкаў у садзе?
 Цяжка падлічыць дзятве...
 Мала пальцаў на руцэ!

* * *

Каля ёлкі — таньчыць Ніна,
 Пеця, Вера і Арына.
 Так вясёлы карагод
 Сустракае новы год.

* * *

Каця сумна разважае,
 Бо яна зусім не знае,
 Колькі трэба ўзяць зярнятак
 Для маленькіх куранятак?

* * *

Мама шые рукавіцы
 Для Наташы, Колі, Віці.
 Тата стукае сякерай —
 Рамантуе сёння дзверы.
 А бабуля — каля печы,
 Смажыць дранікі малечы.

БЯРОЗЫ

Колькі вакол мяне
 белых бяроз!
 Хто іх сюды
 да дарогі прывёз?
 Быццам вясёлы
 дзявочы атрад,
 Клічуць вярнуцца
 дадому, назад.
 І немагчыма
 ніколі забыць,
 Гэтую родную
 белую ніць.
 Я да бярозак,
 як птушка, лячу,
 Песню пра лецейка
 звонка пяю.

УВОСЕНЬ

Колькі фрэсак пад нагамі,
 Колькі фарбаў тут!
 І мільгае прад вачамі
 Гэты дзіўны цуд.
 І, здаецца, стала сонца,
 Нібы залатым.
 Скача восень зноў бясконца
 На кані рудым...

МАТУЛІНА ПЕСНЯ

Летні дзянёчак,
як матылёчак,
ціха цалуе аконца.
Спі, мой сыночак,
спі, галубочак!
Ладзіць красёнцы
ўжо сонца.

Дзесьці далёка
вельмі высока.
граюць у небе
вясёлкі.

Спі, мой маленькі,
спі, даражэнькі!
Дрэмлюць у лузе
шчэ зёлкі.

Зноў сёння ўранні,
як на спатканне,
выйдзеш паслухаць
прасторы.

Спі, мой, маленькі,
спі, даражэнькі!
Ззяюць
вячэрнія зоры.

Вунь і вятрыска
лётае нізка,
лашчыць пяхчотай
лісточкі.

Летні дзянёчак,
як ручаёчак,
цешыць нас песняй
да ночкі.

МАЙСКІ РАНАК

Хто там так іграе,
Быццам на дудзе,
Песенькі спявае,
Карагод вядзе?

Гэта ж майскі ранак
Вуліцай скакаў,
Шмат чужых фіранак
Ён пацалаваў.

Сонечны праменьчык
 Стаў, бы залаты.
 Для дзяцей маленькіх
 Назбіраў расы.

Цёпленькі дзянёчак
 Кветачкі люляў.
 Дзіўнаю пяхчотай
 Ён іх напаўняў.

Вуліца звінела
 На ўсе галасы,
 Песенька ляцела
 У бары, лясы.

Заплятаў зноў косы
 Бярозавы гай.
 Такія дзівосы
 Падарыў нам май!

УЛЕТКУ

Вось і лецейка прыйшло!
 Падарыла нам цяпло,
 Красачкі, лісточкі,
 Доўгія дзянёчкі.

Дзеткам весела жывецца:
 Сонейка заўжды смяецца,
 Льецца радасць цераз край.
 Лецейка — вясёлы рай!

У ВЁСЦЫ

Сарока квяцістай спадніцай
 Навіны па вёсцы трасе:
 — У лесе паспела чарніца,
 Збірайцеся ў ягады ўсе!

Цякуць ручаінай размовы
 Аб бульбачцы і сенакосе.
 Гучы ж, не змаўкай, мая мова,
 Каб людцам шчасліва жылося!

ПРЫЙШОЎ ІЛЛЯ!

Прыпыніся, дожджык, мілы!
 Горка плачуць нашы нівы,
 І жытнёвы каласок
 Паламаў свой паясок.

І камбайнер уздыхае —
 Яго поле ўжо чакае!
 Толькі вось прыйшоў Ілля,
 Нарабіў зноўку гнілля...

ВОСЕНЬСКІ НАПАМІНАК

Адзвінелі ліпеньскія косы.
 Не пачуеш трэлі салаўя.
 Нам вяшчуюць восеньскія росы,
 Што ў дарозе — зімачка-зіма.
 Заспявае песеньку сінічка.
 Падляціць да кожнага акна.
 Хоць жыццё яе, нібыта знічка, —
 Ды шчаслівая заўжды яна.

АДЗІНОТА

Ах, вецер-вятрыска,
 дзе твая хата?
 Дзе твае родныя
 мама і тата?
 Чаму адзінокі
 ў лузе і ў полі?
 Ніяк не прыдбаеш
 ты сабе долі...

МУДРАСЦЬ

Не прымаю задарма,
 Што даецца ў белым свеце.
 Разумею, я сама
 Шлях адкрыць павінна вечны.
 Хай у скронях сівізна...
 Гэта — мудрасці прызнанне,
 Гэта — дзіўная вясна!
 Песня нашага кахання...

У ПЕРАРОСЦЕ

Па вуліцы шырокай
 Іду сягоння я,

Тут кветкай яснавокай
 Смяялася зямля.
 Як добра і прывольна
 У полі ды садах,
 Як звонка і раздольна
 Спяваў калісьці птах.
 Тут дзейнічалі школа,
 Чытальня дый царква.
 Святое наша слова
 У свет несла яна.
 Адсюль мой дзед збіраўся
 У баявы паход,
 Ён з ворагам змагаўся
 У дзевятнаццаць год.
 Тут сеялі, аралі
 Вясковыя жанкі,
 Шчэ й дзетак гадавалі,
 Як і ва ўсе вякі.
 Спазналі яны голад
 І гора, і вайну.
 Ды не спалохаў холад,
 Бо шмат было агню.
 А вось у тым завулку
 Жыла мая радня...
 І стукне сэрца гулка,
 Там хаты ўжо няма!

УСПАМІНЫ АБ ЛЕЦЕ

Вы чулі: на дасвеце
 Спявалі салаўі.
 Яны, бы тыя дзеці,
 На родненькай зямлі.
 І рэха дзень гукае,
 Вясёлкаю дрыжыць,
 Каля бяроз блукае,
 Так хораша звініць.
 А краскі, нібы дзіва,
 Прылашчылі цяпло.
 Такой пары шчаслівай
 Даўненька не было.

Сярэбраныя хвалі
 Скакалі на пясок,
 Усмешкамі віталі
 І кветкі, і лясок.
 Вунь лета-чараўніца
 З рамонкамі ў касе,
 Ружоваю суніцай
 Схавалася ў расе...

КАЛЫХАНКА

Нарадзіла мяне маці,
 У пасёлку Рог, у хаце...
 Спавівала ручнікамі,
 Умывалася слязамі.
 — Маё любое дзіцятка,
 Я шчаслівая ўжо матка!
 Бо сына й дачушку маю,
 Іх цалую і люляю.
 Спі ж, дзяўчынка, мая краска.
 Бо жыццё — таксама казка!
 Каб, як кветачка, цвіла
 І здаровенькай была.
 Каб заступнікі-Анёлы
 Падарылі дзень вясёлы.
 У дарозе — зберагалі,
 Ад злых вочак — ратавалі.
 Каб не зведала ты гора. —
 Хай утопіць яго мора!
 Будзь заўсёды весялухай,
 Не сябруй ніколі з скрухай.
 Як падымешся на ногі,
 Дык шукай шляхі-дарогі.
 Хоць жыццё, нібыта поле,
 Толькі птушцы там ёсць воля...
 Спі ж, дзіцятка, лю-лі, лю-лі!
 Ужо красачкі заснулі.
 Вунь і зорачкі ў аконца
 Усміхаюцца бясконца.
 ... Нарадзіла мяне маці,
 У сялянскай простаі хаце.
 І не думала яна,
 Што паэткай стану я...

САЛАВЕЙКУ

Заспявай зноў, салавей,
 Песню звонкую смялей!
 Хай дзівосныя матывы
 Нам падораць радасць, сілу.
 Хай вакол віюцца гукі,
 Нараджаюць боль і мукі...
 І салёныя слязіны
 Нам напамняць ручаіны.
 Хай ляцяць на крылах мроі —
 Не аставяць у спакоі!
 І хвалююць сэрца песні,
 І звіняць у паднябессі.
 Хай спявае салавей
 Песню звонкую мацней!
 І чароўныя напевы
 Нас параняць, нібы стрэлы...

РОЗДУМ

Залатая восень
 За маім акном,
 Фарбавала просінь
 Жоўценькім лістом.
 Жоўтыя вяргіні,
 Шэрая трава.
 У кусточку мілым
 Больш няма цяпла.
 А ў садах—антоны,
 Як ва ўсе вякі!
 Водарам знаёмым
 Поўнілі шляхі.
 Толькі ад рабіны
 Дзіўнае святло...
 І ляцяць хвіліны—
 Нашае жыццё.
 Восеньскі вяночак—
 Кветкі і лісцё.
 Спелы каласочак,
 Вострае асцё...

НАТХНЕННЕ

Спявай, мая ты птушачка,
 Пра слёзы і любоў.
 Зямная гаварушачка,
 Не трэба многа слоў.
 Няхай заўсёды ўранні
 Званочак твой звініць,
 Сустрэчы і расстанні
 Вузлом звязалі ніць.
 Няхай смяецца сэрца
 І плача, і шчыміць...
 Хай паліць, нібы перцам,
 Што час хутка ляціць.
 Устану рана-рана,
 Нап'юся светлых рос.
 І буду апантана
 Блукаць сярод бяроз.

ЗІМА

Яшчэ мароз,
 Яшчэ зіма,
 І пуста ў белым полі...
 Заснула ціхенька зямля
 пад снегам у няволі.
 Яшчэ маўчыць
 зялёны бор,
 І снег блішчыць навокал.
 Вятрыска рвецца на прастор...
 Вясна яшчэ далёка.

СУСТРЭЧА

Незабыўныя дарогі
 У гэту вёску прывялі,
 Дзе блукалі мае ногі
 І віліся мурогі.
 Дзе смяяліся рамонкі
 І спявалі жаўрукі.
 А лясок быў такі звонкі —
 Самы лепшы, дарагі.

Дзе звінелі ранкам косы,
Лапушылася трава.
У духмяныя пакосы
Пакацілася раса.
Дзе вясною дый улётку
Лёгка дыхалася нам,
Дзе шукалі разам кветкі
І дзялілі папалам...

ВОСЕНЬ

Заплача восень ля акна,
Пралье журбы слязінку...
Пяе самотны гімн яна
Пра кожную травінку.
Халодны дождж сячэ лісцё,
А неба — хмурыць бровы.
Але кіпіць вакол жыццё...
І кожны дзень нам — новы!

ЧАМУ?

Чаму ж такая доля
Ў мовачкі маёй?
Чаму нехта гавора —
не жыць болей ёй...
Чаму мы забываем
калыску матчыну?
А лепей за ўсё знаём
чужую спадчыну...

ДОЖДЖ

Стукне дождж у шыбы,
Засмяюцца травы.
І, здаецца, нібы
Стаў дзянёк ласкавы.
Зачаруюць кветкі
Тайнаю красою,
І віюць палеткі
Каласы з расою.

Летам шмат былінак
Ціхенька красуе,
Светлы ўспамінак
Сум нам навяшчуе...

ДАРУЙ!

Даруй, мне родная старонка,
Даруйце, птушачкі і гай!
Сягоння сэрцайку так горка.
Жыццё ж у горадзе — не рай!
Вакол снуюць чужыя людзі,
А роднай мовы — не чуваць!
Журба заточыць раптам грудзі,
Ды позна лёс назад вяртаць.
Вось іней косы абдымае,
Гады пастукалі ў акно...
Зязюля ў лесе пракувае,
Што ўсё мінула і прайшло.
Сцяжыну ранкам адшукаю,
Крыніцай да цябе бягу.
Я родны кут — не забываю!
На крылах сонейка нясу...

ВЕРАСЕНЬ

Мяцеліцай кружыць лістота,
Павольна ляціць на зямлю.
Стракатая восень-журбота
Спявае нам песню сваю.
Чырвонымі сталі рабіны,
Ад іх — не адвесці вачэй.
І кожны дзянёчак нам мілы,
Бо подых зімы — усё бліжэй...

ВЯСКОВЫЯ КРАЯВІДЫ

Ліпеньская ночка
Хутка адлятае,
А салоўка вочка
Рана адкрывае.
У зялёным лузе

Звонкая каса,
 Таньчыла па крузе —
 Падала раса.
 І лілося сонца,
 І кружыла плынь.
 З вышыні бясконца
 Нам свяціла сіль.

ЧЫРВОНЫ РОГ

Чырвоны Рог,
 Чырвоны Рог,
 Куточак родны, мілы...
 Так многа пройдзена дарог,
 Так шмат ты даў мне сілы.
 І нават зараз,
 калі я
 Даўно ўжо гараджанка.
 У сэрцы — вёсачка мая!
 Руплівая сялянка.

ЗЯЗЮЛІ

Не кукуй, зязюля,
 не кукуй!
 Хай гады мінулі —
 не сумуй.
 Адцвіло каханне
 і прайшло,
 Доўгага растання
 не было.
 Ты пра сваё гора
 памаўчы...
 Быццам, тое мора
 абыйдзі.
 І слязінку ў хату
 не нясі,
 Ты яе за краты
 пасадзі.
 Не кукуй, зязюля,
 не кукуй!
 Цябе зноў прашу я —
 не сумуй...

МАЙСКИ ДЗЕНЬ

Адцвіла мая вішня
 У зялёным садзе.
 І вяночак увішна
 Кветкі ў'юць на лугу.
 Вунь зялёныя вочкі
 Пазіраюць наўкол,
 Як пялёсткі-сыночкі
 Адлятаюць на дол.
 Карагодам квяцістым
 Май прылёг на крыло,
 Летні дзень урачыста
 Уздымае вясло...

УСПАМІН

Апусціўся шэры вечар
 На лясы і на палі,
 А ля сажалкі — сустрэча
 З дзіўнай музыкай вясны.
 Так бывае толькі ў маі.
 І, здаецца, цэлы свет
 На чароўных струнах грае,
 Пра вясну пяе санет.

МАІМ ЗЯМЛЯКАМ

Успомніце вы свой куточак!
 Чырвоны Рог, Чырвоны Рог...
 Каля яго шумеў лясочак,
 Які выводзіў на разлог.
 Была там сажалка і грэбля,
 На той бок — Плытаўка жыла.
 І зелянелі летам вербы,
 Бярозы, клёны і альха.
 Цвілі ля кожнай хаты кветкі,
 Звінелі пчолачкі заўжды.
 Смяяліся шчасліва дзеткі,
 І беглі хуценька гады.
 І хтосьці адлятаў у вырай,
 Шкада, ды толькі назаўжды...

А маладыя з вёскі мілай,
 Паехалі гуртом тады.
 Так пастарэў пасёлак ціха.
 Хоць кветкі, як раней цвілі.
 Ды хтосьці, як на тое ліха,
 Упадабаў лапik зямлі.
 Усё навокал — зруйнавалі...
 Нават зялёныя сады!
 Дарэмна мы тады шукалі!
 Свае вясковыя сляды.
 — Навошта гэтае зрабілі?—
 Пытаемся каторы раз.
 Мы свой пасёлак —
 не забылі!
 Бо ён у людзі вывеў нас...

ЦЁЦЯ ГАЛЯ

Зазірнула цётка ў госці,
 Шчэ й гасцінцы прывязла!
 Каля сэрца ёкне штосьці, —
 Сагравае дабрыня.
 Цёця Галя, Вы сядайце,
 Раскажыце ўсе навіны.
 Дый увагі не звяртайце
 На салёныя слязіны.
 Як жа там жыве Карма?
 Сёння ж вёску ціснуць цэны.
 Зычу ёй толькі добра,
 Працавітасці, натхнення.
 Ці паспела ў вас пшаніца?
 Хоць бы змылі пыл дажджы.
 Пакланіцца трэ зямліцы,
 Каб вяліся пірагі.
 Ці струменіць там крыніца,
 Пад Гародняй што была?
 Мо шуміць адна мятліца.
 І сцяжына зарасла...
 Хай смяецца дзесьці поле,
 Буйным коласам звініць.
 Вось такая, мая доля...
 Успамінам вечным жыць!

ЛЮБІСЦІК

Я зялёненькі любісцік,
да грудзей тулю,
Пацалую кожны лісцік,
Як сваю радню.

* * *

Не пакідай мяне, натхненне.
Хай думка пчолкаю звініць!
Крыштальным будзе хай сумленне.
І не парвецца жыцця ніць.

ВЕЧАР

Вось і вечар наступае,
Дзеўка весела спявае,
Косы коласам пляце,
Шчэ й варожыць на вадзе.
Ты ж, красуня, не гаруй!
Сёння любага чаруй.
Кладку да сэрца кладзі,
Да вянца яго вядзі.
За акном — гармонік грае,
На вячоркі запрашае.
Хлопцы бубен звонкі б'юць,
Спаць каханым — не даюць!

ХАРАКТАР

Гаварыла, што любіла
Хлопца-малайца.
Ды знайшлася ў цябе сіла,
На траіх яе хапіла.
Цвёрдасць — да канца!

Развязала вузел гэты,
І праблем няма.
У народзе ёсць прыкметы:
Калі сонечнае лета —
Снежная зіма!

* * *

Не пайшла я, не пайшла...
 К табе на спатканне!
 Што шукала — не знайшла,
 Пусты гук прызнанне.

* * *

Мне бы кропельку вадзіцы.
 Цэлы сноп — святла,
 Каб магла я на зямліцы
 Бачыць шмат цяпла.

РАДАСЦЬ

Вітаю родныя напевы,
 Якія дораць шмат красы.
 Хай гэты ручаёчак смелы
 Чаруе нас сярод зімы.

СОН

Прыснілася мая старонка,
 Я хатку ўбачыла здаля...
 Буслы віталі ранак звонка
 Рыпэў калодзеж ля двара.
 А поле, нібы чараўніца,
 Дзівіла сіні даляглед.
 Ды незнаёмка — маладзіца,
 Карміла дзетак-немаўлят.
 Я бегла вуліцай, гукала,
 Дзяцінства любав сваё...
 У кожнай кветачкі пытала,
 Але прайшло ўсё, адцвіло!
 Здалёк віднеўся на пагорку,
 Ражок зялёнага гайка.
 Палын акутаў сэрца горкі...
 Няма больш роднага кутка!

СУМ

Госпадзі, памілуй...
 Чаму свет такі?

У краёчку мілым
 Зараслі шляхі.
 Там няма ўжо хаты
 Роднага вугла...
 Не крычыць араты
 На свайго каня.
 Не смяюцца дзеткі,
 Песень — не чуваць!
 У лясочку кветкі
 Полымем гараць...

ПРОСЬБА

Адчыні акенца,
 адчыні!
 Просіць мяне вецер
 з вышыні.
 Хутка будзе восень
 і зіма.
 Коўдрай лес накрыве
 цішыня.
 Птушкі адлятаюць
 удалячынь,
 Жоўтую лістоту
 кружыць плынь.
 Горка плачуць ясень
 і вярба,
 На парог прысела
 ўжо журба...

САМОТА

Чаму ж у бальніцы,
 Так заўсёды дрэнна?
 Бо няма крыніцы
 для майго натхнення...
 Мякая падушка
 скрушная такая!
 Нават сон.
 як птушка,
 Міма пралятае...

ГОМЕЛЬ

Горад мой мілы,
 Лепшы на свеце!
 Ты — мае крылы,
 Песня аб леце.
 Шчасцем і горам
 Ціха дзялюся,
 Вольным прасторам
 Я пакланюся.
 Горад над Сожам —
 Юны, зялёны.
 Вельмі прыгожы
 У засені клёнаў.
 Кожны дзянёчак
 Тут сустракаю,
 Як ручаёчак
 Звонка спяваю.
 Горад мой мілы,
 Лепшы на свеце!
 Ты — мае крылы,
 Песня аб леце...

Яўгеніі Янішчыц

ПАМЯЦЬ

Заспявай зноў, салоўка,
 Каб пачулі лес, нівы.
 Хай лагоднае слоўка
 Не пакіне край мілы.
 Каб пазткіны вершы
 Паляцелі далёка,
 Каб радочак быў першы,
 Цешыў сэрцайка, вока.
 І ў хвіліну ліхую
 Забывалі пра слёзы.
 Прыгадалі жывую
 Жэньку каля бярозы.
 Калі ж майскай парою
 Зачаруюць свет гукі,
 Хай плыве над зямлёю
 Песня горкай разлукі...

* * *

Баявыя медалі
 сёння купяць на базары...
 Да чаго ж мы дажылі,
 Прадаём усё, што маем.
 І, відаць, няма мяжы
 чалавечаму сумленню!
 Ад духоўнасці — бяжым,
 Бо пасеялі каменне...

РОДНЫЯ МЯСЦІНЫ

Лебядзеўка. Мой прыпынак!
 Пехатой далей пайду...
 І дорогаю няспынай
 Успамінамі живу.
 Там, за гаем, была вёска!
 А цяпер — яе няма...
 І зялёная бярозка,
 Не шапоча ля двара.
 Не рыпіць старая брама,
 Не крычыць ранкам пастух.
 І бяжыць дарога прама
 У той дзень, які патух.
 А былінка палявая
 Скрушна гляне на мяне,
 Пра дзяцінства нагадае
 І слязінку забярэ...

* * *

Спяваюць звонка капаяжы—
 Зіма дайшла ўжо да мяжы.
 Падзея радасная гэта
 Вяшчуе нам Вясну і Лета.

НАСІМА

Раскажы нам, Насіма,
 Як жывеш на свеце?
 Ты прыгожая сама,
 Нібы тое лета.

Калі ў лютым маразы
 Зазірнулі ў вокны.
 Ты тады паваражы:
 Будзе марац мокры.
 На радзіме — там цяплей!
 Заквітнелі слівы.
 Але Гомель — даражэй,
 Тут жыве твой мілы.
 Калі ж майскія дажджы
 Таньчаць пад гарою,
 Хай знікаюць міражы,
 Што былі з табою.
 Хай спяваюць салаўі
 Раннюю парою.
 І цвітуць зноў на зямлі
 Красачкі вясною.
 Хай шаўковая трава
 Дзівіцца ў нябёсы,
 І вішнёвая зара
 Распускае косы.
 Не маўчы ж зноў, Насіма,
 Паглядзі ў акенца!
 Хай бялютка зіма
 Сагравае сэрца...

* * *

Прыходзіш ты камусьці ў сны—
 Чароўнаю багіняю.
 І станеш хлопцу мілаю,
 Як кветка першая вясны.
 Каханаю жанчынаю.
 Абудзіцца твая душа,
 Адкрыецца жаданаму,
 Адзінаму, каханаму,
 Падорыш цэлы сноп святла
 Яшчэ неразгаданаму...

* * *

Не сумуйце, не плачце ніколі!
 Бо не вернеш былое ніяк...
 Хай блукае самота ў полі,
 І знаходзіць нам правільны шлях.

Хай вясёлымі будуць дзянёчкі,
 І даўжэйшым у кожнага век!
 Хай салоўка спявае да ночкі,
 Каб шчаслівым стаў зноў чалавек.

ВАРАЖБА

Варажыла дзеўчына
 перад Ражаством.
 Было гэта ў студзені
 Познім вечарком.
 Свечку запаліла
 хуценька яна,
 З тайнаю надзеяй
 села ля стала.
 Глянула ў люстэрка,
 там — толькі імгла!
 Нічога не бачна
 з дзіўнага «акна».
 — Дзе ты, мой каханы? —
 ласкава шапнула, —
 Голас твой ласкавы
 сёння ўранні чула.
 Выбегла на ганак,
 а цябе — няма!
 Толькі вольны вецер
 свішча ля двара.
 Холадам іскрыўся
 снег далёка ў полі,
 Пэўна, не знасці мне
 цябе ўжо ніколі...
 Толькі так сказала
 яна ціха словы,
 Раптам у люстэрку
 бачыць воблік новы...
 Дзеўка скамянела:
 вось якое дзіва!
 На яе з люстэрка
 паглядае мілы...
 Хлопец-незнаёмец
 крочыць да яе,
 Залаты пярсцёнак
 бліснуў у руцэ.

Вось ён усміхнуўся,
бровачкі падняў,
Быццам пра каханне
ёй казаць жадаў.
Дзеўчына люстэрка
хутка нахіліла,
Ды лшчэ хусцінкай
зверху так накрыла...

* * *

Неяк зноў увечары
дзесь праз два гады,
Стукнуў хтосьці ў шыбіну
да яе тады.
Маці адчыніла
цётцы Мані дзверы,
Тая працягнула
нейкія паперы.
Ціха развіталася
дый далей пайшла,
Нат сама не ведала,
што перадала.
Глянула дзяўчына —
весткі ад суседа!
Гэта ж ён калісьці
жыў ля яе дзеда.
Хлопчык быў ціхмяны,
з ім не размаўляла.
Бегаў басанож скрозь
за гусямі жвава.
Колькі год мінула?
Шмат вады ўцякло...
Быццам і дзяцінства
таго не было.

* * *

Вось і фотаздымак.
Божа, што са мною?
Слёзы паліліся —
не злавіць рукою.
Так знаёмы вусны,
Вочы дый і бровы...

Што хацеў сказаць ты
 ў той вечар Хрыстовы?
 ... Хлопца маладога
 Дзеўчына пазнала.
 Нездарма ж люстэрка
 Шчасце прадказала!..

ПРЫПЕЎКІ

Пацалуе снег аконца,
 Як пярына ляжа.
 Буду думаць я бясконца,
 Што мне мілы скажа.

* * *

Абцяў на днях, каханы:
 — Будзе ў нас вяселле!
 І пачаў хадзіць да Мані,
 Быццам яна зелле.

* * *

Заляцаўся да Хадоры,
 Абдымаў Аўдулю.
 Толькі гэты жаніх сора
 Атрымае дулю...

* * *

Дык спявайце сёння, дзеўкі,
 Сакавітыя прыпеўкі,
 Каб шчаслівенька жылося,
 Што задумалі — збылося!

* * *

Даўненька ў вёсцы я была...
 Не смакавала сырадою!
 Забыла спевы жаўрука,
 Як ён вітаецца з расою.
 Не бегаю ўжо басанож,
 Між кветак шчасця не шукаю...
 Калі ж напамніць нешта дождж,
 Слязінкай вершы высыкаю.

З М Е С Т

Юнацкія гады.....	3
...Свяціла сонейка	3
Прызнанне.....	3
Пазтка.....	4
Цюльпань.....	4
...Чаму?.....	4
Не пытай!.....	5
Пажаданне.....	5
Расстанне.....	5
...Масква.....	6
Заляцанне	6
Прысуд	7
Вясковыя матывы.....	7
...І ў старасці.....	8
...Не журыся.....	8
...Жыццё	8
Жаніх	8
Чэрвень	9
Боль	9
Жаночая восень	9
Дыялог	9
...Пакуль жыву	10
...У кожнага	10
Доля	10
Сум	10
Няхай	10
Навошта	11
...Дзе тонка.....	11
...Калі	11
...Калі лепшая	11
...Не шукаю	11
...Гавары	11
Радыкуліт	12
Жыццё	12
Размова	12
Лета	13
Ранак	13
Ты не дзівіся	13
Журба	14
...За вокнамі	14
Рэўнасць	14
Роздум	14
Не шукаю	15
Вершы для дзяцей	15
...Мама	15
...Запытала	15
...Каля ёлкі	15
...Каця	16
...Мама шые	16

Бярозы	16
Увосень	16
Матуліна песня	17
Майскі рынак	17
Улетку	18
У вёсцы	18
Прыйшоў Ілля	18
Восенькі напамінак	19
Адзінота	19
Мудрасць	19
У пераросце	19
Успаміны аб леце	20
Калыханка	21
Салавейку	22
Роздум	22
Натхненне	23
Зіма	23
Сустрэча	23
Восень	24
Чаму?	24
Дождж	24
Даруй!	25
Верасэнь	25
Вясковыя краявіды	25
Чырвоны Рог	26
Зязюлі	26
Майскі дзень	27
Успамін	27
Маім землякам	27
Цёця Галя	28
Любіццкі	29
...Не пакідай	29
Вечар	29
Характар	29
...Не пайшла	30
...Мне бы	30
Радасць	30
Сон	30
Сум	30
Просьба	31
Самота	31
Гомель	32
Памяць	32
...Баявыя медалі	33
Родныя мясціны	33
...Спяваюць	33
Насіма	33
...Прыходзіш	34
...Не сумуйце	34
Варажба	35
Прыпеўкі	37
...Дауненька	37